

Vorbereidende notities bij Openbaring 8

RAV - 31-03-2020

In dit hoofdstuk wordt het zevende en laatste zegel geopend. Het is dus het einde van de zegels en een voorbereiding voor de zeven bazuinen.

Vers 1. En toen het Lam het zevende zegel geopend had, kwam er een stilte in de hemel van ongeveer een half uur.

De lofprijzingen in de hemel maken nu plaats voor het klagen van de lijdende heiligen. Dat wordt hoorbaar in de stilte van een half uur die nu valt. (Constable: Perhaps the silence represents God listening to the prayers of the saints.) Het koor van de engelen in de hemel valt stil om ruimte te maken voor het vervolgte volk. We lezen in de Rabbijnse traditie: "in de vijfde hemel zijn er groepen van dienende engelen die 's nachts de lof zingen, maar overdag stil zijn vanwege de heerlijkheid van Israël", d.w.z. opdat de lofzang van Israël ook in de hemel kan worden gehoord. Maar de hemel is hier stil, om decreten van Gods vervolgte dienaren te kunnen horen.

Een andere mogelijkheid: het is de stilte voor de grote storm van de toorn van God op de aarde. Je zou ook kunnen denken aan een sabbat. Of aan een tekst als Hab. 2:20, "Maar de HEERE is in Zijn heilige tempel. Wees stil voor Zijn aangezicht, heel de aarde!" Zef. 1:7, "Wees stil voor het aangezicht van de Heere HEERE, want nabij is de dag van de HEERE. Ja, de HEERE heeft een offer bereid, Zijn genodigden geheiligd." en Zach. 2:13, "Wees stil voor het aangezicht van de HEERE, alle vlees, want Hij is ontwaakt uit Zijn heilige woning."

Een andere mogelijkheid: het is een half uur stilte die aan Johannes gegeven wordt, als rustmoment tussen de visioenen.

Een andere mogelijkheid: (Van de Kamp en Rijnsdorp), "de stilte is als een pauze in de muziek, waarin de echo's van het voorgaande wegsterven en naar het vervolg wordt uitgezien. De stilte markeert de overgang van de ene serie naar de volgende."

Jamieson-Fausset-Brown (JFB): In the Jewish temple, musical instruments and singing resounded during the whole time of the offering of the sacrifices, which formed the first part of the service. But at the offering of incense, solemn silence was kept ("My soul *waiteth* upon God," [Psa_62:1](#); "is silent," *Margin*; [Psa_65:1](#), *Margin*), the people praying secretly all the time. The *half-hour* stillness implies, too, the earnest adoring expectation with which the blessed spirits and

the angels await the succeeding unfolding of God's judgments.

Er zijn een aantal mogelijkheden om de zegels, bazuinen en schalen te begrijpen.

1. Bij het zevende zegel begint de eerste trompet, en bij de zevende trompet begint de eerste schaal. Na de zevende schaal is de wederkomst van Christus. Dat is de eerste manier om het te lezen.

2. Het is zeer goed mogelijk dat de zegels, de bazuinen en de schalen tegelijkertijd verlopen, gezien het feit ook dat ze elkaar overlappen. De half uur van stilte zou dan een aankondiging kunnen zijn van de pauze vlak voor het intreden van de eeuwige Sabbatsrust.

3. Het is ook denkbaar dat de eerste trompet begint tussen het derde en het vierde zegel, en dan doorloopt tot aan de wederkomst van Christus. De schalen beginnen dan tussen de tweede en derde bazuin, dat is tussen het vierde en vijfde zegel, en ook de schalen lopen door tot aan de wederkomst.

4. En dan is er nog een interpretatie waarbij de bazuinen beginnen bij het zesde zegel en ophouden voor de wederkomst, en de schalen beginnen tussen de vijfde en zesde bazuin, en doorlopen tot aan de wederkomst van Christus.

Voor al deze mogelijkheden is wel iets te zeggen en daaraan wordt al duidelijk hoe moeilijk de opeenvolging te interpreteren is. En het is een extra argument om niet per se de sequentie van gebeurtenissen te willen volgen, maar eerder te denken aan **de interne sequentie van de visioenen**. Waarbij het open blijft wanneer de zegels, bazuinen en schalen in de geschiedenis voorkomen of herkenbaar zijn. Misschien hebben we hier te maken met een serie van "dia's" die historisch gezien niet in volgorde verlopen, maar waarbij de ene op de andere voortbouwt vanwege een andere, interne samenhang. Bij voorbeeld, de volgorde kan bepaald zijn door een voortgang in de omvang en de intensiteit van de oordelen.

Vers 2. En ik zag de zeven engelen die vóór God stonden en aan hen werden zeven bazuinen (ramshoornen, Van de Kamp) gegeven.

In het tweede vers vinden we de zeven engelen die voor God staan. (VdK - De handelingen van vers 2 tot en met 5 spelen zich af tijdens de pauze van vers 1.) Deze engelen waren nog niet eerder genoemd. Het is denkbaar dat Johannes hier verwijst naar een bekend joods beeld. Volgens het eerste boek van Henoch, onderdeel van de joodse apocalyptische literatuur, staan er zeven engelen voor God: Uriel, Raphael, Michael, Saraqael, Gabriel en Remiel. Dat ze staan houdt in dat ze volledig bereid zijn om de wil van God uit te voeren. Deze aartsengelen waren ook verantwoordelijk voor het aanbieden van de gebeden van de heiligen.

Salpingx in het Grieks betekent hoorn of bazuin, maar wordt in de Septuaginta ook gebruikt als weergave van het Hebreeuwse woord *sjofar*, ramshoorn. Op de ramshoorn kunnen maar twee of drie tonen worden voortgebracht, zodat het alleen maar gebruikt kan worden om een signaal te geven, niet om muziek te maken. Het woord hoorn of bazuin suggereert een feestelijke gelegenheid. (VdK)

Constable: Some interpreters have identified them with seven archangels in Jewish tradition (cf. Book of Jubilees 1:27, 29; 2:1-2, 18; 15:27; 31:14; Tobit 12:15; 1 Enoch 20:2-8), but there is no basis for this in Revelation. They are apparently simply seven other angels who have great authority.

JFB - the seven angels — Compare the apocryphal Tobit 12:15, “I am Raphael, one of the seven holy angels which present the prayers of the saints, and which go in and out before the glory of the Holy One.” Compare Luk 1:19, “I am Gabriel, that stand in the presence of God.” [...] By the seven trumpets the world kingdoms are overturned to make way for Christ’s universal kingdom.

De voorbereiding: de engel en het gouden rookofferaltaar en wierookvat - 6:3-5

Vers 3. En er kwam een andere engel, die met een gouden wierookvat bij het altaar ging staan. Aan hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij dat samen met de gebeden van alle heiligen op het gouden altaar vóór de troon zou leggen.

Voordat de oordelen van de ramshoornen worden uitgevoerd, is er een "andere engel", die niet behoort tot de zeven, die nu een liturgische handeling uitvoert. Het verbreken van de zegels in het zesde hoofdstuk wordt voorafgegaan door een liturgie in hoofdstuk 5. Het blazen van de hoornen krijgt een voorspel in een liturgische daad met het reukwerk. En ook het uitgieten van de toornschalen in hoofdstuk 16 wordt voorafgegaan door een liturgisch gedeelte in hoofdstuk 15.

Sommigen zeggen dat deze andere engel de Heer Jezus zou kunnen zijn, maar de aanduiding “allos aggelos” duidt op een andere engel van dezelfde soort. Anders zou “heteros” te verwachten zijn. Let er ook op dat aan deze engel wierook wordt gegeven, ongetwijfeld door Christus als de Hogepriester. De wierook is Zijn gehoorzaamheid en sterven aan het kruis, waardoor God eer werd gegeven.

JFB – another angel — not Christ, as many think; for He, in Revelation, is always designated by one of His proper titles; though, doubtless, He is the only true High Priest, the Angel of the Covenant, standing before the golden altar of incense, and there, as Mediator, offering up His people’s prayers, rendered acceptable before God through the incense of His merit. Here the angel acts merely as a *ministering spirit* (Heb 1:4), just as the twenty-four elders *have vials full of odors*, or incense, *which are the prayers of saints* (Rev 5:8), and which they present before the Lamb.

Op het gouden wierookaltaar, dat in de tempel vlak voor het gordijn stond dat scheiding maakte tussen het heilige en het heilige der heiligen, offert hij wierook ten behoeve van (Grieks: “geeft het aan de gebeden”) de gebeden van Gods volk.

JFB: De verdiensten van Christus maken de gebeden tot een welriekende reuk. “The angel merely burns the incense given him by Christ the High Priest, so that its smoke blends with the ascending prayers of the saints.”

Constable – His censer of gold, appropriate in view of God’s presence, contained coals of fire. The angel received more incense to add to the prayers of the saints already there. This may indicate that the prayers of the Tribulation saints (6:10) joined those of the rest of God’s people requesting God’s justice (cf. 5:8; 9:13; 14:18; Ps. 141:2).

In de tempeldienst was het offer van de wierook het allereerste offer van de dag, maar het was ook de laatste handeling waarmee de liturgische dag werd afgesloten. Het eerste wierookoffer was de tijd van het ochtendgebed, en het laatste wierookoffer was de tijd van het avondgebed. Wat er gebeurde in de tempel was dus een soort replica van wat er gebeurde in de synagoge. Denk maar aan de vader van Johannes de Doper, Zacharias, die in de tempel het wierookoffer bracht, terwijl de mensen buiten bij de ingang van het heilige stonden en daar hun gebed deden.

Het wierookvat is de pan of schep waarin de gloeiende kolen werden meegenomen, die eerst op het altaar worden geplaatst, en daarna wordt de wierook erop gelegd. Dat altaar hebben we ook al gevonden in hoofdstuk 6:9. Aan de voet van dat altaar staan "de zielen van hen die geslacht waren om het Woord van God en om het getuigenis dat zij hadden" (6:9).

De functie van het reukwerk is volgens de Telosvertaling om *kracht* te geven aan de gebeden van de heiligen. In de vertaling is dat woord tussen rechte haken toegevoegd. Ik denk eerder dat het gaat om een verbinding tussen de gebeden en de aanbidding die in de wierook wordt gesymboliseerd. "Het reukwerk is het ingrediënt dat de gebeden maakt tot een offerande die God aangenaam is. Van zichzelf zijn gebeden niet in staat tot Gods troon door te dringen. Eerst moeten de onzuivere bestanddelen eruit gefilterd worden." (VdK)

In Lukas 1 vinden we Zacharias die het wierookoffer brengt tijdens het morgengebed. De “gemeente” staat buiten het Heilige, terwijl daarbinnen de priester het wierookoffer brengt, zodat de gebeden tegelijkertijd met de gebeden opstijgen. De welriekende reuk trekt de aandacht van God, zodat de gebeden niet over het hoofd worden gezien, juist omdat de wierook deze aanbidding symboliseert. (Dat leert ons dat gebeden om bijstand en vanwege nood, voor God alleen aanvaardbaar zijn als ze God als God erkennen. Het gebed zal dus altijd inhoudelijk moeten bevatten wat in de liederen van Openbaring 4 en 5 is uitgedrukt.) Er wordt ook nog gezegd dat dit gouden altaar, dit wierookvat, vlak voor de troon van God staat. (Zodat ook de gebeden tot vlak voor het Heilige der

heilige komen. Zo nabij God komen de gebeden van de martelaren. De lijdende knechten van de Heere krijgen hiermee de bevestiging, dat God ze niet vergeten is. "De gebeden van de heiligen doen al mee in de hemelse liturgie, terwijl die heiligen zelf nog op aarde zijn." (VdK)

Vers 4. En de rook (komende van – genitive of producer) van het reukwerk steeg, met de gebeden van de heiligen, uit de hand van de engel op tot vóór God.

De gebeden van de heiligen worden nu vermengd met "de rook van de reukwerken." Volgens mij betekent dat, zoals gezegd, dat hun klachten en zuchten, en hun roep om wraak, voor God aanvaardbaar worden omdat ze volledig doordrongen worden van lofprijzing en aanbidding van God. De wolk van wierook betekent ook, dat het ondenkbaar is dat God die gebeden niet opmerkt. Psalm 141 zegt: "mijn gebed moge gesteld worden als reukwerk voor Uw aangezicht, de opheffing van mijn handen als het avondoffer."

Vers 5. En de engel nam het wierookvat en vulde dat met het vuur van het altaar en wierp het op de aarde, en er kwamen stemmen, donderslagen, bliksemstralen en een aardbeving.

Het wierookvat wordt nu gebruikt om gloeiende kolen van het altaar af te halen. Dat wordt op de aarde geworpen om aan te duiden dat deze gebeden nu ook worden verhoord. Gods rechtvaardige oordelen over de aarde zijn het antwoord op de gebeden van de vervolgte gelovigen. Dat gaat gepaard met Gods presentie in de wereld: donderslagen, stemmen, bliksemstralen en een aardbeving zijn daar het teken van.

Constable – These coals of fire, symbolic of judgment, produced symbols of catastrophe: thunder, lightning, and earthquake (cf. Ezek. 10:2-7). The censer thus became a symbolic instrument of judgment in response to prayer.

De eerste vier ramshoornen (8:6-12)

Vers 6. En de zeven engelen die de zeven bazuinen hadden, gingen zich gereedmaken om op de bazuin te blazen.

De zeven engelen maken nu aanstalten om te gaan blazen. Dit alarmerende geluid is een antwoord op het gebed van de kinderen van God. De eerste vier alarmsignalen horen bij elkaar, en zijn van de laatste drie onderscheiden. De roep van de engel of arend in vers 13 maakt de scheiding.

Constable - These are the judgments that the angel ascending from the rising of the sun held back until the bond-servants of God were sealed on their foreheads (7:3). Therefore, they are more severe than the first six seal judgments. Their object is to lead hostile unbelievers to

repentance and to announce punitive judgments against hardened unbelievers, but few will repent (9:20-21).

De eerste grote vraag is natuurlijk of we de gebeurtenissen die nu beschreven worden, symbolisch of meer letterlijk moeten duiden? En wat is bovendien de relatie tussen de bazuinen en de voorafgaande zegels en de schalen die nog volgen? Er zijn natuurlijk maar twee mogelijkheden: de zegels, de bazuinen en de schalen verlopen simultaan, of ze volgen elkaar op. Wanneer je kijkt naar de inhoud zijn er duidelijk overlappingsen. Toch zien we ook een verscherping van de intensiteit van de oordelen. Bij de bazuinen bijvoorbeeld wordt alleen een deel van de aarde geraakt, terwijl de schalen de hele aarde betreffen.

Aan het begin van dit hoofdstuk wordt uiteraard gezegd dat Johannes de zeven engelen en de zeven bazuinen te zien krijgt na het openen van het zevende zegel. Maar dat brengt ons weer terug bij de grote vraag die ze aan het begin al hebben gesteld: is deze volgorde een volgorde van de visioenen, of een volgorde van de gebeurtenissen die door de visioenen worden beschreven.

Daar staat tegenover dat de oordelen van de schalen worden aangeduid als "*de laatste plagen* [...] want hiermee is de grimmigheid van God voleindigd" (15:1). Dat is een argument om te spreken over een volgorde van gebeurtenissen. Daar staat tegenover, dat deze laatste plagen worden ingeleid door de mededeling "ik zag een ander teken in de hemel." Bovendien kan de uitdrukking "laatste" een uitdrukking zijn voor de intensiteit, alsof we zouden kunnen vertalen met "de uiterste, meest volledige plagen." Als inleiding op de overwinning over het grote Babylon, in hoofdstuk 17, zou dit een aankondiging van de laatste grote strijd kunnen zijn, zodat de schalen het eindoordeel beschrijven, terwijl de bazuinen en de zegels in beginsel op de geschiedenis tot aan de eindtijd van toepassing zijn.

Wat moeten we ons trouwens bij de bazuinen voorstellen? Onze eerste associatie zal wel zijn dat we denken aan trompetten, in ieder geval koperen blaasinstrumenten. Het lijkt echter toch meer voor de hand te liggen om te denken aan de ramshoorn Die in Israël gebruikt werd als aankondiging van oorlog of gevaar, als indicatie van vrede, maar ook liturgisch voor het begin van de nieuwe maan en de sabbat, of bij de dood van een hoogwaardigheidsbekleder. In Richteren 7 werd de ramshoorn gebruikt om paniek te zaaien onder de vijanden. In Jesaja 27, in Joel 2, Mattheus 24:31, in 1 Korinthe 15:52 bijvoorbeeld is de ramshoorn een middel om de wederkomst van Christus aan te kondigen.

JFB: The common feature of the first four trumpets is, the judgments under them affect *natural objects*, the accessories of life, the earth, trees, grass, the sea, rivers, fountains, the light of the sun, moon, and stars. The last three, the *woe-trumpets* (Rev 8:13), affect men's life with pain, death, and hell. The language is evidently drawn from the plagues of Egypt, five or six out of the ten exactly corresponding: the *hail*, the *fire* (Exo 9:24), the *WATER turned to blood* (Exo 7:19), the *darkness*

(Exo 10:21), the *locusts* (Exo 10:12), and perhaps the *death* (Rev 9:18). Judicial retribution in kind characterizes the inflictions of the first four, those elements which had been abused punishing their abusers.

Vers 7. En de eerste engel blies op de bazuin, en er kwam hagel en vuur, vermengd met bloed, en dat werd op de aarde geworpen. En het derde deel van de bomen verbrandde, en al het groene gras verbrandde.

De eerste bazuin. Hagel en vuur (bliksem) herinneren aan de zevende plaag over Egypte in Exodus. Het is vermengd met bloed, wat een extra intensiteit aan deze plaag geeft. Hagel en vuur maken nu ook slachtoffers. (Of het is een verwijzing naar een bloedrode hemel vanwege de branden die door de bliksem zijn ontstaan.) De uitdrukking "een derde" betekent eerder zoiets als "een onbepaald deel van het geheel", maar is niet bedoeld als exacte mathematische hoeveelheid.

De verwijzingen naar de plagen van Egypte in deze verzen, suggereren ook dat de uittocht inderdaad nabij is.

Al het groene gras – 9:4

Constable - There are two explanations of how all the grass perishes here but in 9:4 we read that grass exists later. First, the grass may grow again since some time elapses between these two references. Second, it may only be the grass that is green that perishes now and what is now dormant and brown will be green when the events of 9:4 transpire.

Vers 8-9. En de tweede engel blies op de bazuin, en er werd iets als een grote berg, die van vuur brandde, in de zee geworpen. En het derde deel van de zee werd bloed. En het derde deel van de schepselen in de zee, die leven hadden, stierf. En het derde deel van de schepen verging.

De tweede bazuin. Misschien een verwijzing naar de eerste plaag in Egypte, toen de rivier de Nijl bloedrood kleurde en alle vissen werden gedood. De verwijzing naar de vernietiging van schepen laat zien dat de zee door deze grote aardverschuiving een vloedgolf ondergaat. Zeedieren en ook de handel over zee krijgen het hier zwaar te verduren.

Constable - Literally it could become blood. I understand that the only chemical difference between seawater and blood is that blood contains an iron molecule that is absent in seawater. Perhaps this mountain-like mass (a meteor?) will provide that molecule resulting in a change in the chemical composition of these seas.

JFB – The symbolical interpreters take *the ships* here to be *churches*. For the *Greek* here for ships is not the common one, but that used in the Gospels of the apostolic vessel in which Christ taught: and the first churches were in the shape of an inverted ship: and the *Greek* for *destroyed* is also used of heretical *corruptings* (1 Tim. 6:5).

Jer 51:25 Ziet, Ik wil aan u, gij **verdervende berg!** spreekt de HEERE, gij, die de ganse aarde verderft, en Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, en u van de steenrotsen afwentelen, en zal u stellen tot een berg des brands.

Vers 10-11. En toen de derde engel op de bazuin blies, viel er een grote ster uit de hemel, die brandde als een fakkel. Hij viel op het derde deel van de rivieren en op de waterbronnen. En de naam van de ster was Alsem. En het derde deel van de wateren veranderde in alsem. En veel mensen stierven van dat water, omdat het bitter was geworden.

De derde bazuin. Nu valt er een ster op de rivieren en de waterbronnen. De naam van de ster is Alsem, wat verwijst naar de bittere smaak van het water. Is deze ster een engel? Bij de tweede bazuin wordt de zee aangetast, maar nu ook het verse drinkwater.

JFB – The symbolizers interpret the *star fallen from heaven* as a chief minister (Arius, according to Bullinger, Bengel, and others; or some future false teacher, if, as is more likely, the event be still future) falling from his high place in the Church, and instead of shining with heavenly light as a *star*, becoming a torch lit with earthly fire and smoldering with smoke.

Vers 12. De vierde engel blies op de bazuin, en het derde deel van de zon werd getroffen, en het derde deel van de maan en het derde deel van de sterren, zodat het derde deel daarvan verduisterd werd, en zodat de dag voor een derde deel niet licht werd, en de nacht evenmin.

De vierde bazuin.

De gedeeltelijke duisternis die nu over de aarde valt, doet denken aan de negende plaag in Exodus 10. Opnieuw is er de uitdrukking "een derde", wat verwijst naar een gedeeltelijke vermindering van het normale licht van de zon, maan en sterren. We kunnen hier denken aan de verduistering van het licht die altijd al gepaard gaat met de verschijning van God in oordeel, zoals in Jesaja 13, en Ezechiël 32. Dat is uiteraard ook het geval met de verduistering van het licht bij het sterven van Jezus. Die drie uren van duisternis – het getal drie! – duiden de volledigheid van het oordeel over de zonde aan. Dat betekent niet dat de zonde niet geoordeeld moet worden. Dat leidt tot de conclusie dat de Here Jezus alleen de zonde heeft gedragen van de Zijnen. Zonde immers die wordt geoordeeld, is niet weggenomen in de verzoening.

De arend (8:13)

Vers 13. En ik zag en hoorde één engel, die hoog aan de hemel (in het zenit) vloog en met een luide stem riep: Wee, wee, wee hun die op de aarde wonen, vanwege de overige bazuinstoten van de drie engelen die nog op de bazuin zullen blazen.

Dan ziet Johannes een adelaar vliegen in het midden van de hemel die tot drie keer toe een Wee uitspreekt. In de Grieks-Romeinse wereld is het verschijnen van een arend een voorteken. De alarmsignalen van de engelen die nog zullen

komen, zullen nog meer onheil brengen aan de bewoners van de aarde – de ongelovige mensheid. "God laat zien dat Hij in staat is het leven aan te tasten." (VdK) Misschien dat deze adelaar dezelfde is die genoemd wordt in hoofdstuk 4:7, zodat het een van de vier levende wezens is die rondom de troon staan. De uitdrukking "die op de aarde wonen," moet gezien worden in contrast tot de ware volgelingen van het Lam. Het oordeel immers gaat niet over de gelovigen, integendeel, hun martelaars en vervolging wordt gebroken.

Er zijn manuscripten die in plaats van het woord adelaar, het woord engel bevatten. De HSV en SV lezen daarom "engel". Met Bruce Metzger wordt meestal aangenomen dat het oorspronkelijke woord adelaar (*aetos*) door een kopiist werd vervangen door engel (*aggelos*) om de tekst meer in overeenstemming te brengen met wat elders aan de engelen werd toegeschreven in dit boek. De handschriften die ten grondslag liggen aan de kritische editie van het Nieuwe Testament hebben allemaal het woord adelaar.

NET – tc M reads "angel" (ἄγγελου, angelou) instead of "eagle" (ἄετοῦ, aetou), a reading strongly supported by κ A 046 M and several versions. On external grounds, ἄετοῦ is clearly the superior reading. Ἄγγελου could have arisen inadvertently due to similarities in spelling or sound between ἄετοῦ and ἄγγελου. It may also have been intentional in order to bring this statement in line with 14:6 where an angel is mentioned as the one flying in midair. This seems a more likely reason, strengthened by the facts that the book only mentions eagles two other times (4:7; 12:14). Further, the immediate as well as broad context is replete with references to angels.

RAV